

verrijkt en verrijkt, staan van verre... ze kunnen niet helpen (vs. 10). De kooplieden, die van Babel rijk werden, staan van verre... ze kunnen niet helpen (vs. 15). De stuurlieden, die Babel met hun wereldverkeer hebben gediend, staan van verre... ze kunnen niet helpen (vs. 17). Weenen... maar van verre blijven staan. Is er groter armoedigheid?

Ja, weenen en — van verre staan, dat is vooral in den Bijbel de uitdrukking van de grootste hulpeloosheid. Want hij denkt hier aan een tegenstelling. Er is immers een Ander, die gewend heeft — ook over een stad. Dat was Christus Jezus. Doch Hij weent niet over de stad... uit de verte. „Als Hij nabij de stad kwam, weende Hij over haar". En dat weenen nabij de stad, wordt straks een weenen in de stad. Zijn tranen pleegt hij niet als machteloze ver van de stad der ellenden af, doch weenend gaat hij in de stad; op haar via dolorosa vallen de tranen, die zijn oogen schreien. Maar zijn bloed valt daarnevens. En weenend over de stad in de stad heeft hij door tranen en door bloed aan die stad behoudenis geboden.

Hier is dan ook de tegenstelling volkomen. Hier staat het weenen van de koningen der aarde, wier koninkrijk komt met uiterlijk gelaat, en wier tranen onvruchtbaar zijn, tegenover het weenen van den Koning in het rijk der hemelen, die als hij weent, ook zaait, bouwt, redt, doet.

Zoo zal wereldruïne de bloedige illustratie zijn van de waarachtigheid van de zuivere theologie, die sprak naar Gods Woord; het Woord, dat Jezus weenen en bloeden in het middelpunt plaatst van zijn gedachten.

Zoo ook wordt Babels ineenstorting de goddelijke bewijsovervoering voor Golgotha. De machteloze smart, de vruchteloze tranen, die bij Babels ontbloote fundament geschiedt, wordt het is alles theodicee; want waarom heeft Babel vergeefs God laten roepen, dat Golgotha de wereld overwint door de droefenis en dat Gods groote bouwoffer gebracht is, daar, waar het fundament van de stad Gods gelegd is onder het geween van den Zoon des menschen?

* * *

Wereld-ruïne...

Hoe die dingen zijn zullen en wanneer, de bijbel zegt er niets van. Niemand kan hieromtrent iets profeteren; want de bijbel snijdt ook nu weer alle berekeningen af, als hij zegt, dat Babels ondergang niet een langzaam zich aftekenend proces is, doch een plotselinge ineenstorting, geheel onverwacht: een verwoesting, die „in één ure" (18e, 19e, 20e, 21e, 22e) over zijn schoonheid komt. Wij weten niet, wanneer.

En wij weten evenmin, waar Babel zal blinken en verzinken. De Babylonische wereldstad, — de een verwacht ze in het Westen, de ander ziet naar het revolutionaire Oosten, dat de halve maan uit de moskee, het kruis uit de kerken zal wegvagen, in Parijs de lichten dooven en Londen verzwellen zal. Die zoo droomt, hij „ziet Chinezenoogen loeren door de vensters van den Oeral. Indië wascht zijn kleederen voor het feest, dat op de komst is. Uit de steppen stijgt de rook op: het zijn de offers aan den nieuwen God" (19^e).

Maar voorzichtigheid leert zwijgen. Het eenige, wat uit den wir-war der tijden en de aanduiding der profetie ons talens weer vasthoudt, zijn twee dingen.

* * *

Het eerste van die twee is de natuurlijkheid van het verloop der geschiedenis, zelfs in dit proces der wereldruïne. Want het verderf zal niet mechanisch van boven op Babel neerploffen, doch het leven, dat van beneden is, zal tenslotte tegen zichzelf verdeeld zijn. Immers, de op haar eind loopende wereldmacht (17^e), zal gedurende korten tijd (18^e), hoewel in het kritieke, laatste stadium der wereldgeschiedenis (17^e), zich concentreeren (17^e) onder de vrijwillig aanvaarde leiding van de antichristelijke macht (17^e), om den strijd te openen tegen de Babylonische wereldstad (17^e). Met andere woorden, enerzijds is Babels ondergang straf, vergelding, en daarom een acte van boven (18^e, 19^e, 20^e, 21^e), anderzijds is zij evenzeer een acte van beneden; niet mechanisch wordt het gericht opgelegd, maar organisch voltrekt het zich in en door den natuurlijke loop der dingen heen. De kracht der ontbinding zit bij de zondige wereld van binnen: deze is een huis, dat tegen zichzelf verdeeld is; en als de groote Dictator der Zonde, de Antichrist, verschijnt, dan zullen voor zijn monarchie moeten wijken allen, die den boven-toon hebben willen voeren. En dat zal nu Babels ondergang zijn, gezien van beneden. Niet maar tegen het Lam, maar ook tegen concurrerende machten, al staan ze op denzelfden bodem van zonde en menschevergoding, zal de Antichristelijke menscheid zich organiseren (17^e, 18^e, 19^e). Zoo zal die onderlinge oorlog de wereldruïne het meest „natuurlijke" ding doen zijn; al worden van boven fielen, toorn-schalen, met hun vreeselijken inhoud

van plagen en rampen boven de aarde omgekeerd en uitgestort (een voorstelling, die de gerichtsacte van boven naar beneden doet gaan, zie 15^e, 16^e, 17^e) toch wordt de verderving van Babel door de machten van beneden voltrokken; ook hier voltrekt zich dit geheim van alle wereldgeschiedenis: dat door het doen en laten der op zichzelf verantwoordelijke menscheid heen het besluit van God zich volvoert (17^e). Het vreeselijke van het gericht is zijn natuurlijkheid; Gods ontbindings-oordeel vervult zich slechts in menscheijke zelf-ontbinding. Geen „put" wordt door God geopend, of het graf is door wie er in neertuimelt zelf gegraven. De rook van Babels brand kringt op naar boven; de hemel ziet hem als uitwerking van de uitgestorte toorn-schaal; maar de brand is van beneden aangestoken (19^e, 18^e, 17^e).

God is geen tyran: Hij geeft ieder, wat hij wil. Hij legt niemand eenigen last op, dan alleen den last der eigen keuze. Hij doodt alleen wat dood is. Hij ruïneert slechts het huis, dat tegen zichzelf verdeeld was en niet meer kon bestaan. Oordeel, ook in het sociale leven, is alleen bevestiging van staat. Het trekt slechts consequenties en voert zoo tot volkomenheid der ontbinding, die eerst nog werd tegengehouden door de genade van dien God, op wien Babel vloekte.

* * *

En het tweede, dat naast de natuurlijkheid in het verloop der eeuwen opvalt, is de heilige ironie der geschiedenis. Eerst ziet zij uit naar den Oppermensch, die op de schouders van de massa staan, en straks op haar graf zijn wil tot leven vieren zal. De droom van Nietzsche neemt het hart der wereld. Daarna worden de feiten te machtig; inplaats van de schoonheid van het goddelijke, het oppermenschelijke, komt over de wereld de dreiging van het beestmenscheijke, dat is: het ondermenscheijke. En de mensch, die den Oppermensch niet baren kan, roept dan den mede-mensch op, om dien Onder-mensch te vernietigen, want de normale houding van dien onder-mensch is, instinctmatig en natuurlijk, die van opstand tegen de beschaving (19^e). En tegen den tijd, waarop de wereld den tempel der menschevergoding had willen oprichten voor den Oppermensch, staat zij, verbleekend bij het weerlicht der revolutie, waggelend op en roept op tot den strijd tegen den chaos (20^e) — en ze had willen zingen van den kosmos...

Maar groot en evenwichtig is de profetie der Apokalyps: het systeem is daar immers ook in? Zij leert de komst van den Oppermensch, maar hij zal niet de kroon der beschaving zijn, doch haar bastaardzoon. De bijbel ziet den schijntriumf in Babel van het oppermenschelijke op het ondermenscheijke: blinkende anti-goddelijke cultuur, lichtende anti-christelijke wonderen! Maar deze schijnende wonderen zijn niet anders dan wonderen van schijn, wonderen en tekenen zijn ze van de leugen, in de laatste dagen. En daarom zal God over Babels ruïne donderen, dat de Oppermensch der zonde niet den onder-mensch had te verwijten, dat deze opstand pleegde tegen de beschaving, omdat God en tegen den Babylonischen Oppermensch, den Antichrist, en tegen den geblaketen onder-mensch, die den wijn hem schenkt, deze groote aanklacht heeft, dat zij beiden de beschaving hebben vermoord door de weigering der bekeering.

De groote stad Babylon... daar is het boven-menschelijke.

Zij is geworden een woonstede der duivelen, een bewaarplaats van alle onreine geesten en een bewaarplaats van alle onrein en hatelijk gevogelte... daar is het ondermenscheijke (18^e).

Want God bouwt paleizen uit hutten, omdat Hij ze beide laat opgaan in den tempel. Maar de duivel ruïneert: zonde is ruïne, wereldruïne.

Babels kinderen zijn de endemonisten der laatste dagen.

Welnu: de endemonist zoekt den lust.

Maar hij vindt... tranen (19^e).

Tranen....

K. S.

¹⁷) Lothrop Stoddard, a. w., 24.

¹⁸) Stoddard, a. w., 128 v., 139 v.

¹⁹) Max Scheler, Moralia (Schriften zur Soziologie und Weltanschauungslehre), Leipzig, Der Neue Geist, 1923, S. 102.

LITERATUUR EN KUNST.

Tentoonstelling van portretten — Stedelijk Museum.

Belangrijk is deze tentoonstelling door het overzichtelijke van de verschillende richtingen in de schilderkunst van de laatste 50 jaren, ook al is zij in dat opzicht niet volledig. Verder schijnt het aantrekkelijk, kennis te maken met de contereitsels van de schilders zelf, wier producten wij gewoon zijn te aanschouwen. Zij geven dikwijls een verduidelijking van den geest, dien zij legden in hun werk.

Allereerst is vertegenwoordigd de tijd van de romantiek met breeden zwier en Arkadisch sentiment; dan het min of meer burgerlijk gestyleerd klassicisme.

De realistische periode geeft een schoon geschilderd portret van Courbet; dan volgt het stemmingsimpressionisme van Josef Israëls met ver-

schillende belangrijke stukken en de breede kring der Hagenaars; verwant hiernede is de Amsterdamsche school van Breitner met dieper kleurengamma.

Ten slotte volgen de modernen, als men wil de expressionisten, de meer verinnerlijkten.

Mankes, schuchter, schier angstig, maar toch klaar; Toorop, echter niet in zijn eigen lijnen pieuzen stijl. Van Gogh, dwingend boeiend in het zelfportret van zijn laatste tijd; de zelfvertering, maar bedwongen in logische bezinning als het Heracleitisch vuur niet zonder rhythmische logiek. De verven laaien in stropende vlammen op; hoe schoon in de belijning echter is de partij geschilderd, waar de duim het palet vasthoudt.

Bij Van Gogh sluit zich aan Piet van Wijnngaerd, in zuivere sterke kleuren, die fonkelen als de schoongemaakte Frans Halsen.

Eindelijk Jan Sluijters met het breede palet in de hand, waarvan de kleuren zich schijnen uit te storten over zijn doek. Het geheel is tegelijk satyriek en Bacchantisch. De bloemen, als accompagnement van deze stemming, zijn misschien het mooist en het gevoeligst geschilderd. De geheele opvatting kon geestelijk dieper en sterker zijn om verantwoord te wezen.

Voor wie belangstelt in onze schilderkunst, is deze tentoonstelling ten zeerste waard, bezocht te worden.

Alice Nahon.

Een gift, die ik dezer dagen in vriendelijken dank ontving voor Alice Nahon (door bemiddeling van den heer G. 't H. te M., f12, waarvan f5 uit de nalatenschap van den letterk. kring „Nic. Beets" en f7 bijeenverzameld onder vrienden en kennissen), brengt mij in herinnering, dat ik nog altijd eenige nadere mededeeling omtrent de jonge Vlaamsche dichteres schuldig ben.

Ten einde m'n belofte in te lossen kan ik niet beter doen, dan enkele fragmenten hier over te nemen uit brieven, die ik van haar ontving.

Omtrent haar leven schrijft ze het volgende:

„Ik genoot lager onderwijs op eene dorps-school, dicht bij Antwerpen. Daarna bezocht ik twee jaar een landbouw-huishoudschool. Toen ik die school verliet, was ik bijna 17 jaar. Ik werd toen verpleegster in 't publieke ziekenhuis te Antwerpen. Ik kende noch goed Fransch, noch goed Vlaamsch, zooals dat gewoonlijk 't geval is in de Fransch-Belgische opvoeding. Twee jaren en half bleef ik verpleegster, toen werd ik ziek; de dienst was te zwaar voor mij. Ik werd door de stad Antwerpen in een Sanatorium geplaatst, waar ik het allosbehalve goed had. Zes jaar verbleef ik aldaar, zonder vooruitgang in mijn gezondheidstoestand te bemerken. Ik had een eenvoudigen dorpsdokter, die tweemaal per week het Sanatorium bezocht. Hij behandelde mij als een tuberculose-patiënte en beweerde ook al dien langen tijd, dat ik die ziekte had. Ik dacht immer, dat ik gauw sterven zou, en de zusters, die mij verzorgden, dachten zulks ook. beïnvloed door den dokter. Daarom was mij alle initiatief tot leeren en me ontwikkelen ontnomen; ik las niet, schreef alleen de enkele gedichtjes, die u kent, en verloorde verder mijn tijd in wanhopige gepeinzen.

Op zekeren dag echter sprak men mij van een Zwitsersche dokter, die de turing genezen kon en ik wilde naar hem toe. Maar ik had financieel de middelen niet. Door hulp van eenige vrienden van mijn verzen, want ik zelf kende geene menschen buiten het Sanatorium, mocht ik naar Lucerne vertrekken. Daar gekomen, bestadigde de dokter, dat ik geene tuberculose had! Stel u mijne verbazing voor, na zes jaar gasthuisleven. Ik moest naar 't Zuiden vertrekken en deed zulks, maar na eenige maanden verblijf in Frankrijk voelde ik me wel beter, maar wist toch ook, dat mijne ziekte daar niet genezen zou. (De Zwitsersche dokter had bij mij bronchitis chronique geconstateerd). Een Hollandsche geneesheer wou me toen in zijne behandeling nemen en ik vertrok vol moed naar Holland. Na onderzoek stelde hij ook vast: geene tuberculose, alleen eene zeer ver gevorderde, ingewortelde bronchitis, die over heel het gestel haren invloed deed gelden. Ik moest baden nemen en vertrok naar eene kleine badplaats, Mondorf in Luxemburg.

Dat ook hielp niet. Ik had daarna nog twee dokters, die me een onmenscheijke levenswijze voorschreven en me op voorhand reeds deden begrijpen, dat ze van hun eigen handeling niet zeker waren. Toen schreef mij een vriendinnetje vanuit België (Maaseyk), dat ik bij haar mocht komen wonen aan voordeliger voorwaarden dan in andere pensions en daar mijn steungeld geschonken was, nam ik zulks aan. Het was daar een hotel en café, met zeer oppervlakkige menschen en ik voelde mij daar alle dagen armer worden inplaats van m'n ziele- en goestesleven te kunnen verheffen; wat ik zoo broodnoodig had. Daarom ben ik weer vertrokken, naar Ronheide, waar ik ernstig onderzocht ben met X-stralen. „De dok-

ter bev
schreef
geheel
maar d
nuttelo
zeer ee
is het

In een v
droeve lusc

De dok
maar z
die beh
naar B
ziek d
hoed
lewee
ingrijp
Ik bl
tussche
zulks v
stand

Zoo vert
eenvoudig
bevoeding
klacht. Vo
H. C. Canne
in „Morks
men een vr
die in de b
beter doet
Niet onne
jaar Alice
als ze schrij

„eenige
lees ik
die in
stellen.
verre v

Meer dan
maar, als
heeft, hoop
We konn
staande te

UIT I

Amerik
lang van M
zijn acht-en
oplage van
korten tijd
gelijk aan di
in het belap
rika. Deze
zorgd. Zij l
„De Wachte
steeds goed
van de Chri
eenigde Sta
vier bladen
verre te ve
en weekbla
voor onze d
aard, om h
laatste num
Leader" las
even wil wi
voor onder l
taal, waar
ik de vorig
en van de
dat onze es
taal vroeger
het Amerika
het mij wens
Hoogleerare
geschreven
overgezet,
heel het Am
de Engelsch
voorrecht ac
haus over
„Gods Woo
Engelsch, li
vertaald. In
zouden zij i
verwanten,

In „The
gegeven v
Hospers l
geopend an
het histo
haal van
gedocument
karakter, ha
haal uit G
Amerika va
evolutie aan
niet daarbij
In de be
wij ook gr
rea, te gev
Hepp.

¹⁹) Aldus de dichter Peter Orzeska, aangehaald in Lothrop Stoddard, In Opstand tegen de Beschaving. De Bedreiging van den Onder-Mensch. Geantwordeerde bewerking van Dr. C. Easton. Den Haag, H. P. Loepold, 1924, bl. 192.

²⁰) Men moet in 1718 niet vertalen: in één ure, maar: gedurende één ure: slechts voor korten tijd.

de breede
le is de Am-
dieper kle-
als men wil
fijken.

maar toch
igen lijnen
eiend in het
zelfvertering.
ing als het
ische logiek.
nen op: hoe
artij geschil-
houdt.

Wijngaerd,
telen als de

ede palet in
schijnen uit
als tegelijk
als accom-
nisschen het
De geheele
rker zijn om

lderkunst, is
f. bezocht te

L.

riendelijken
bemiddeling
waarvan f5
kring „Nieuw-
vrienden en
dat ik nog
ent de jonge

kan ik niet
hier over te
ontving.
volgende:

eene dorps-
ma bezocht
shoudschool.

ik bijna 17
n 't publieke
le noch goed
ooids dat ge-
sch-Belgische

bleef ik ver-
dienst was
de stad Ant-
waar ik
r verbleef ik

mijn gezond-
ind een een-
aal per week
delde mij als
erde ook al
ekte had. Ik

n zou, en de
en zulks ook
rom was mij
wikkelen ont-
en de enkels-
omde verder

a.
men mij van
ring genezen
Maar ik had
or hulp van
want ik zelf

Sanatorium.
en. Daar ge-
lat ik geene
rhazing voor.
d naar 't Zui-
aar na eenige

oelde ik met
mijne ziekte
itersche dok-
que geconsta-
eer wou me

en ik vertrok
erzoek stelde
alleen eene
le bronchitis,
invloed deed

vertrok naar
Luxemburg.

na nog twee
te levenswijze
l reeds Joden
en handeling
nij een vrien-

), dat ik bij
voordeeliger
ions en daar
niet ik zulks
af, met zeer
elde mij dan

ats van m'n
en verheffen.
arom ben ik
ide, waar ik
den. „De dok-

ter beweert" (deze brief is uit Ronheide ge-
schreven) „dat ik zeker geene gering heb en
geheel genezen kan. Ik heb nu weer wat moed,
maar denk toch met zooveel spijt aan al die
nuttelooze, leegte jaren. Het verblijft hier is
zeer eentonig, maar na al wat ik doormaakte
is het nog een genot".

In een volgenden brief gaat het verhaal van de
droeve historie van lijden en leed aldus voort:

..... Ik verbleef 4 maanden in Duitschland.
De dokter hielp mij wel van m'n bronchitis af,
maar zulks ten koste van mijn gestel, dat door
die behandeling totaal verzwakt is. Ik vertrok
naar Brussel voor eenige dagen en ben daar
ziek geworden. De dokter van Brussel ver-
bood mij terug te gaan naar Ronheide en
beweerde, dat ik geen gestel had om eene zoo
ingrijpende behandeling te ondergaan.

Ik blijf dus te Brussel en leef nu niet meer
tusschen zieke menschen. Misschien brengt
zulks wel verandering in mijn moreelen toestand ook.

Zoo vertelt Alice Nahon haar geschiedenis, in
eenvoudige, stijlloze mededeeling en Vlaamsche
bewoording, maar die spreekt als een lyrische
klacht. Voegt men deze gegevens bij wat de heer
H. C. Cannegieter schreef over z'n beschermeling
in „Mork's Magazijn" van Maart 1924, dan heeft
men een vrij volledig beeld, dat de poëzie, zooals
die in de beide mooie bundeltjes is verzameld, te
beter doet verstaan.

Niet onmogelijk is het, dat in het vogend voor-
jaar Alice Nahon in Holland komen zal, om, zoo-
als ze schrijft.

„eenige verzekens voor te lezen. Als u wilt,
lees ik ze dan voor al die lieve menschen,
die in mijn werk iets vinden en in mij belang
stellen. Dat is ook 't eenige, dat ik aan die
verre vrienden schenken kan."

Meer dan een voornemen is dit plan nog niet,
maar, als een en ander vaster vormen gekregen
heeft, hoop ik onze lezers op de hoogte te brengen.
We kunnen dan zien, in hoeverre het boven-
staande te verwezenlijken is.

C. T.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Amerika. „De Hope", weekblad in het be-
lang van Maatschappij, School en Kerk, gaat dra
zijn acht-en-vijftigsten jaargang in en heeft een
oplage van ruim drie duizend exemplaren. Voor
korten tijd heeft het een anderen vorm gekregen,
gelijk aan dien van de „The Leader", een weekblad
in het belang van de Gereformeerde Kerk in Ame-
rika. Deze beide bladen worden heel goed ver-
zorgd. Zij hebben ongeveer denzelfden vorm als
„De Wachter" en „The Banner", twee eveneens
steeds goed verzorgde periodieken uit den kring
van de Christelijke Gereformeerde Kerk in de Ver-
eenigde Staten en Canada. De vorm, waarin deze
vier bladen verschijnen, lijkt mij bijzonder handig,
verre te verkiezen boven dien, waarin onze dag-
en weekbladen verschijnen. Ik vermoed, dat er
voor onze drukkers beletselen zijn van technischen
aard, om hierin de Amerikanen te volgen. In de
laatste nummers, die wij van „De Hope" en „The
Leader" lezen, staan twee artikelen, waarop ik
even wil wijzen. In het eerste weekblad komt een
voor onder het hoofd: de doode Hollandse taal,
waarin hetzelfde betoogd wordt als waarop
ik de vorige maal wees en ook „De Heraut" in
een van de laatste nummers zinspeelde, te weten,
dat onze emigranten naar Amerika hun moeder-
taal vroeger of later zullen moeten verruilen met
het Amerikaansch. Mede in verband hiermede komt
het mij wenschelijk voor, dat de groote werken onzer
Hoogleraren, zoo zij niet in het Amerikaansch
geschreven worden, toch in die taal worden
overgezet, opdat zij toegankelijk worden voor
heel het Angelsaksische ras en voor hen, die alleen
de Engelsche taal kunnen lezen. Ik zou het een
voorrecht achten als boeken gelijk dat van Dr Kolf-
haus over Kuiper en van Prof. Dr A. Noordzij
„Gods Woord en der eeuwen getuigenis" in het
Engelsch, liever nog in het Amerikaansch, worden
vertaald. In Engeland, doch vooral in Amerika,
zouden zij in breeden kring, ook buiten onze stam-
verwanten, warme sympathie ontvangen.

In „The Leader" wordt een uitgebreid verslag
gegeven van de rede, waarmede Prof. Henry
Hospers Dinsdag 18 September de colleges heeft
geopend aan het Western Theological Seminary:
het historische karakter van het ver-
haal van den val. In een degelijke en goed
gedocumenteerde rede, thetisch en apologetisch van
karakter, handhaaft hij de historiciteit van dit ver-
haal uit Genesis. De fundamentalisten in
Amerika vallen telkens weer de mannen van de
evolutie aan op schier alle punten, maar vergeten
niet daarbij ook thetisch te werk te gaan.

In de beide genoemde laatste nummers lezen
wij ook groote aankondigingen van de lectu-
res, te geven (nu reeds gehouden) van Prof. V.
Hepp.

Een gedeelte van de Nederlandsche aankondi-
ging deel ik hier mede:

Prof. V. Hepp van de Vrije Universiteit te Am-
sterdam zal in de maand October in Grand Ra-
pids 2 lecture Courses geven. Begin October wordt
Dr Hepp in Grand Rapids verwacht. In het Oosten,
in Chicago, in Iowa, Minnesota en het verre Wes-
ten trad de Professor op voor slampvolle kerken, en
overal genoot men van des Professors fijnen geest.

Indien ge iets buitengewoons wilt hooren, iets
van blijvende waarde voor uw zieleven en voor
uw verstandsleven, houdt dan den datum open,
waarop Prof. Hepp in Grand Rapids zal optreden.

Dr Hepp denkt vier populaire lectures
te houden in de Fountain Street Baptist
Church. Deze vier lectures houden verband met
elkaar, en vormen te zamen een prachtig geheel
over de Leer der Laatste dingen.

We geven hier de datums en de onderwerpen:

Dinsdag 14 October — Het oordeel.

Vrijdag 17 October — Het eeuwige vuur.

Dinsdag 21 October — De stad met paalen
poorten.

Vrijdag 24 October — De koningsmensch.

De Tweede Lecture Course zal worden gegeven
in het Auditorium van Calvin College. Deze
tezingen dragen een meer wetenschappelijk karakter,
hoewel de eerste vier lectures niet zoozeer be-
rekend zijn op een zuiver wetenschappelijk, als
wel op een meer intellectueel publiek.

In Calvin College zullen vijf lectures worden
gegeven. De datums en de onderwerpen van deze
lectures zijn als volgt:

Woensdag 15 October — Calvinistische Cultuur.

Donderdag 16 October — Internationaal Cal-
vinisme.

Woensdag 22 October — Onze cultuurzaak en
de Wederkomst van Christus.

Dinsdag 23 October — De harmonie tusschen
geloof en wetenschap.

Dinsdag 28 October — Hedendaagsche Dogma-
tische Stroomingen in Europa.

Stellig een rijk menu!

Als het Prof. Hepp is gegaan als onze Proff.,
die in Boedapest voor een paar jaar wetenschap-
pelijke conferenties gaven, dan zullen de Ameri-
kanen rijke avonden hebben gehad.

Ik hoorde onze mannen nog nimmer met zoo
groot en innig genot als in Boedapest! Misschien
dat ook een deel van dat genot moest worden
geschreven op rekening van de stemming, waar-
in wij leefden, doch dat doet er minder toe; wij
hebben toen genoten. De Amerikanen wensch ik
eenzelfde voorrecht toe!

G. KEIZER.

BOEKBESPREKING.

K. Schilder, „De Openbaring van Jo-
hannes en het Sociale leven".

Uitgave W. D. Meijmans te Delft, 1924.

Volgens den regel van dit blad, waarbij de redactie-
leden geschriften van hun hand zelf aankondigen, ver-
tig ik bij dezen de aandacht op deze uitgave. Een
overzicht van den inhoud moge hier een plaats vinden.
1. Inleiding. 2. Eigenaardige betekenissen van het boek
voor de sociale kwestie. 3. Herleiding der sociale
kwestie tot haar zuivere verhoudingen. 4. De arme
rijken van Smyrna. 5. Christus of Asclepius. 6. Systeem
in de voorzeggingen. 7. Het „verzegelde". 8. Een katho-
lieke moraal. 9. De weegschaal. 10. Olie en wijn. 11. De
„crisistheorie" der Openbaring. 12. Oorzaken van
crisis. 13. Crisis en getuigen. 14. De groote boycot. 15.
Wereldruine. 16. Wereldopbouw. 17. Ontwaking tot
vrede. 18. Eeuwig evenwicht. 19. Toekomstverwachting
en toekomstprogramma.

Tegenover de titelpagina is een plaat ingevoegd;
de vier ruiters op het witte, roode, zwarte en valse
paard, volgens Albrecht Dürer. Van die titelpagina is
een korte beschrijving achter het 19e hoofdstuk op-
genomen. Dat juist deze plaat gekozen werd (die ook
voor den omslag gebruikt is) valt licht te begrip-
pen: het visioen der paarden leverde natuurlijk stof
voor het gemak is een register met aangehaalde
of breder besproken plaatsen uit de Openbaring van
Johannes aan het geheel toegevoegd.

De bedoeling van dit geschrift van 256 blz. is:
de betekenis van het laatste bijbelboek te doen zien
niet betrekking tot het sociale leven. Daarom worden
niet alleen de toekomstvoorzeggingen van de
Openbaring op dit punt onderzocht met behulp van de
onder ons gangbare exegese van het laatste bijbel-
boek, maar ook omtrent de beginselen waarvan
ons sociaal inzicht uitgaat, wordt gepoogd het licht
van den zinnar op Patmos te zien. Al verwijzen de
noten aan den voet der bladzijden soms naar ge-
bruikte bronnen en naar materiaal, dat den ontwik-
kelden lezer mogelijk interesseeren kan, als hij verder op
de dingen in wil gaan, toch is de tekst opzettelijk
zoo eenvoudig gehouden, dat ieder hoofdstuk naar
men zien zal, blijft in het populaire genre. Dat zij
te minste zoo.

K. S.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Amersfoort: P. v. Dijk te Zaanstad en J. v. d. Meulen te
„Hertogenbosch".
Delft (de mis. pred. te Solo): cand. P. H. v. Eijke te Boskoop
en J. Uijls te Varsseveld.

Doetinchem: Dr S. P. Dee te Dringelo en W. van Gelder te
Langeslag.

Doorn: H. Hummel te Breda en Dr J. Thijse te Middel.
Zutphen: W. v. Gelder te Langeslag en J. Gillebaard te
Noord-Scharwoude.

Beroepen te:

Giesse Oud- en Nieuwkerk: cand. P. Prins te Hilversum.
Bosveldersdijk: P. van Hoven te Middelkerk.
Kollumerpomp: cand. P. Prins te Hilversum.
Kralingscheveer: H. Veldkamp te A. J. Polder.
Oostwolde: cand. P. Prins te Hilversum.
Reitsma e. a.: W. S. Pontier te Maasdiik.
Scheemda: Dr C. J. Goelings te Oosthem.
Tuummarum: cand. P. Prins te Hilversum.
Zutphen: W. van Gelder te Langeslag.

Aangenomen naar:

Estrum: W. Goelings te Haamstede.

Bedankt voor:

Gruppenkerk (Z.): B. Wentzel te Ridderkerk.
Meppel: P. N. Kruijswijk te Voorschoten.
Oud-Loosdrecht: M. Post te Bunschoten.

Intrede te:

Lutjegast: G. H. de Jonge. Tekst Ps. 72:26.

Afscheid van:

Kamerik: A. Voogel. Tekst 2 Cor. 13:13.

Jubilea. De A. M. Donner, predikant van de Geref.
Kerk van Amersfoort, herdenkt 9 Nov. a.s. zijn 40jarige
ambtsbediening. De Donner, die na zijn emeritaal zich te
Den Haag denkt te vestigen, houdt Woensdag 12 Nov. a.s.
een gedachtenrede uit te spreken.

Kerkinstellings. De raad van de Geref. Kerk te
Middel (Fr.) heeft aan de classis Heerenveen verzocht, over
te mogen gaan tot instelling van de ambten te Oudeschoot.

Ineenemitting. In een vergadering van de kerkoraden
der Geref. Kerken Gerkoslooster—Stroobos A en B met
een commissie uit de classis Grootegast, is men betreffende
de ineenemitting van de beide kerkoraden tot overeenstem-
ming gekomen, zodat er alle hoop bestaat voor een spoedige
ineenemitting.

Men is dan voornemens de beide bestaande kerkgebouwen
af te breken en één nieuwe kerk te bouwen.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Drietal te:

Steenwijk: P. J. de Bruijn te Veenendaal: C. v. d. Zaal te
Deventer en cand. K. G. van Smeden te Zwolle.

Beroepen te:

Gravenhage: Joh. Jansen te Leiden.
Kampen: cand. K. G. van Smeden te Zwolle.
Utrecht: G. Wisse te Arnhem.

Intrede te:

Sneek: cand. J. Hovius. Tekst 2 Petr. 1:19.
Zaanslag: J. Tolana. Tekst 2 Petr. 1:19.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Tweetal te:

Gravenhage: J. Fraanje te Barneveld en A. Verhagen te
Middelburg.

Bedankt voor:

Brinisse: A. de Blois te Vlaardingen.
Kalamazoo (N.-Amerika): A. Verhagen te Middelburg.
Kampen: A. Verhagen te Middelburg.
Westzaan: J. Vreugdenhil te Borsate.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Zestatal te:

Meppel (vac. A. K. Straubma): H. J. Dijkmeester te Welsom
(Ov.). Dr A. H. Edelkoot te Dedemsvaart: K. H. Miskotte
te Kortgene (Z.). D. Th. L. W. van Ravesteyn te Widen-
heim (Ov.). E. Reuser te Hoogland (Utr.) en P. Warners
te Nederhorst den Berg (N.-H.).

Drietal te:

Aasen (Evangelisatie): H. E. Beker te Gorssel: E. H. Blaau-
wendraad te Vlagtwedde en J. C. Koningsberger te Blokkzijl.

Beroepen te:

Amelide en Tienhoven: C. J. v. d. Graaf te Kockengen.
Kockange (toez.): cand. P. L. D. J. v. Oeveren te Wolfarts-
dijk.
Rhenen: P. de Bruijn te Aalsmeer.
Stevensweert: P. A. C. Douwes Jzn te Oldenkeppel.

Aangenomen naar:

Delfslaven (Se. pred.-pl.): W. J. van Lokhorst te Benschoten.
De Krim (toez.): F. J. A. de Jagher te St Michielsgestel.
Ten Boer (toez.): cand. P. L. D. J. v. Oeveren te Wolfarts-
dijk.

Terheide a. d. Zee: H. Diebrands, hulppred. te Hekendorp.

Bedankt voor:

Den Bommel: C. J. v. d. Graaf te Kockengen.
Laeken-Brussel en Kockange: cand. P. L. D. J. v. Oeveren
te Wolfartsdijk.
Lanteren: W. J. van Lokhorst te Benschoten.
Nieuwolda: Dr J. Th. Ubink te Roodeschool.
Parrega e. a.: J. Visser te Aalsmeer bij Dokkum.
Wartus: E. A. Lazander te Tricht.

Intrede te:

Amstelveen: Ph. Peter. Tekst Hand 4:19.
Oudelande (Z.): W. Wagter. Tekst Hebr. 13:8.
Voorhout: cand. F. G. H. Nicolai. Tekst Hand. 8:29.

Afscheid van:

Noe en Wiersum: J. H. G. Sijp. Tekst Filipp. 4:7.
Rilland-Bath: H. J. Visser. Tekst Ps. 146:6.
Serooskerke (W.): Dr J. H. Gunning J.Hen. Tekst Gen. 19
vers 17-20.
Ten Boer: J. P. Snoep. Tekst Hebr. 13:8.
Zuidlaren: Dr H. Ph. Roggar. Tekst 1 Joh. 2:18a.

ADVERTENTIËN.

Zoo juist verschenen!

IN DE SCHOOL DER WIJSBEGEERTE

DOOR

Dr B. WIELENGA

Ingenaaud f5.50

Gebonden f6.90

Alom in den Boekhandel

Uitvoerig prospectus op aanvraag gratis.

UITGEVERSMIJ. „HOLLAND" AMSTERDAM.